

ศัพท์วิทย์นำนู

อุดมลักษณ์ เวียงงาม
นักวิทยาศาสตร์ชำนาญการ

สำนักหอสมุดและศูนย์สารสนเทศวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ศัพท์วิทย์นำนูประจำฉบับที่ 203 ขอแนะนำแนวคิดของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาอธิบายโดยสังเขป รวมทั้งคำว่า สิทธิบัตร ที่บางคนอาจยังไม่คุ้นเคยนัก นอกจากนี้ยังมีศัพท์ที่ทุกคนได้ยินกันมากจากสื่อต่างๆ ในปัจจุบัน และถือเป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาลนั่นคือ ประเทศไทย 4.0 (Thailand 4.0)

มีสติ ปัญญา และความรอบคอบเพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี (อ้างอิงจาก คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สำนักงาน, 2550.)

เศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency economy)

เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทย มาโดยตลอดนานกว่า 30 ปี ซึ่งถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปใน “ทางสายกลาง” โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์

ที่มา: <http://เศรษฐกิจพอเพียง.net>

ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต รอบรู้ ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร

สิทธิบัตร (Patent)

เป็นทรัพย์สินทางปัญญาประเภทหนึ่งที่อยู่ใกล้ตัวทุกคนมากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นสิ่งของ หรือเครื่องใช้ต่างๆ ที่ใช้ในชีวิตประจำวันล้วนเป็นผลจากการสร้างสรรค์ ประดิษฐ์คิดค้นทั้งสิ้น

สิทธิบัตร หมายถึง หนังสือสำคัญที่รัฐออกให้เพื่อคุ้มครองการประดิษฐ์ (Invention) หรือการออกแบบผลิตภัณฑ์ (Industrial design) ที่มีลักษณะตามที่กฎหมายที่กำหนด ได้แก่ สิทธิบัตรการประดิษฐ์ สิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ และอนุสิทธิบัตร หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า สิทธิบัตร หมายถึง การที่รัฐให้ความคุ้มครองการประดิษฐ์ หรือการออกแบบผลิตภัณฑ์ให้ผู้ทรงสิทธิบัตรหรืออนุสิทธิบัตร มีสิทธิเด็ดขาดหรือสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในการแสวงหาประโยชน์จากการประดิษฐ์ หรือการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ได้รับสิทธิบัตรหรืออนุสิทธิบัตรนั้น ภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด (อ้างอิงจาก กรมทรัพย์สินทางปัญญา. กระทรวงพาณิชย์. ความรู้เบื้องต้นด้านทรัพย์สินทางปัญญา. กรุงเทพฯ : กรม, [2552].)

ประเทศไทย 4.0 (Thailand 4.0)

เป็นแนวคิดที่ต้องการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่ “Value-Based Economy” หรือ “เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม” ซึ่งเป็นการขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลง 3 มิติ สำคัญ คือ

1. เปลี่ยนจากการผลิตสินค้า “โภคภัณฑ์” ไปสู่สินค้าเชิง “นวัตกรรม”
2. เปลี่ยนจากการเน้นภาคการ “ผลิตสินค้า” ไปสู่การเน้นภาค “บริการ” มากขึ้น
3. เปลี่ยนจากการขับเคลื่อนประเทศไทยด้วยภาคอุตสาหกรรม ไปสู่การขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม

ดัง มีสาระสำคัญตามภาพประกอบ ดังนี้

Thailand 4.0

กระทรวงศึกษาธิการ

Source : Office of National Economic and Social Development Board, 15 August 2016

ประเทศไทยในอดีต

ประเทศไทย 1.0
สังคมเกษตรกรรม

ประเทศไทย 2.0
มุ่งเน้นอุตสาหกรรมเบา

ประเทศไทย 3.0
มุ่งสู่อุตสาหกรรมที่มีความซับซ้อนมากขึ้น

ทำให้ประเทศไทยติดอยู่กับดัก

อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจของไทย
ได้ลดระดับลง

ถึงเวลาที่เรต้องเปลี่ยน

ทำมากได้น้อย

ทำน้อยได้มาก

ยกระดับความสามารถใน 4 กลุ่มเป้าหมาย

เกษตรแบบดั้งเดิม

เกษตรสมัยใหม่

SMEs เดิม

Smart SMEs และ Startups

บริการมูลค่าต่ำ

บริการมูลค่าสูง

แรงงานทักษะต่ำ

แรงงานมีความรู้

เปลี่ยนความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ : ความหลากหลายทางชีวภาพ และ ความหลากหลายทางวัฒนธรรม
สู่ความได้เปรียบในเชิงแข่งขัน ด้วยนวัตกรรม และ ความคิดสร้างสรรค์

1 กลุ่มอาหาร เกษตร และเทคโนโลยีชีวภาพ

2 กลุ่มสาธารณสุข และเทคโนโลยีการแพทย์

3 กลุ่มหุ่นยนต์อัจฉริยะ: ระบบเครื่องกล อิเล็กทรอนิกส์คอมพิวเตอร์

4 กลุ่มดิจิทัล เทคโนโลยี และอินเทอร์เน็ตเชื่อมต่อ

5 กลุ่มอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ วัฒนธรรมและบริการ ที่มีมูลค่าสูง

รวมพลังประชารัฐ

มหาวิทยาลัย ภาคเอกชน ภาคการเงิน

เครือข่ายจากต่างประเทศ สถาบันวิจัย

โดยมีภาครัฐคอยสนับสนุน